

UITGEBREIDE BPRS-HANDLEIDING
Los Angeles Project

Vertaling en bewerking:

P. Dingemans

Correspondentie: Psychiatrisch Centrum AZUA, Tafelbergweg 25, 1105 CE, Amsterdam.
Juli 1986.

INSTRUCTIE

De volgende richtlijnen zijn ontworpen voor het gebruik van de BPRS bij een ambulante psychiatrische populatie. Deze handleiding bevat een interviewschema, definities van symptomen en specifieke ankerpunten voor de beoordeling van symptomen. De beoordelingen worden gebaseerd op de antwoorden van de patiënt op de vragen van de interviewer of zijn gedrag tijdens het interview. De tijd waarop de beoordelingen voor vragen 1-10, 19-21 gebaseerd zijn, is twee weken voorafgaande aan het interview. De andere gedragsbeoordelingen (schalen 10-18) zijn gebaseerd op het interview alleen. Als psychotische symptomen, bijvoorbeeld Hallucinaties en Inhoudelijke Denkstoornissen, gedurende tenminste een dag geëxacerbeerd zijn, dan dient de beoordeling betrekking te hebben op deze "**piek**"-periode. Als in de definities van de ankerpunten een "**OF**" voorkomt, dan krijgt de patiënt de hoogste score die van toepassing is. Bijvoorbeeld, als de patiënt gedurende deze periode aanhoudende hallucinaties heeft (score 7), maar deze hallucinaties interfereren slechts in beperkte mate met het dagelijks functioneren (score 5), dan krijgt de patiënt toch een score 7 op deze schaal. In deze handleiding worden ankerpunten gegeven voor het scoren. Een extra richtlijn die vaak bruikbaar is, is het onderscheid tussen niet-pathologische en pathologische intensiteit van symptomen. Een score van 2-3 geeft aan dat het hier gaat over niet-pathologische intensiteit van een symptoom, terwijl een 4-7 score aangeeft dat het hier wel om een symptoom met pathologische intensiteit gaat.

SCOOR DE ITEMS 1-10, 19-21 OP GROND VAN WAT DE PATIËNT ER ZELF OVER ZEGT.

1. BEZORGDHEID OVER DE LICHAMELIJKE TOESTAND

De mate van bezorgdheid over de huidige lichamelijke gezondheid. Beoordeel de mate waarin de lichamelijke gezondheid door de patiënt zelf als problematisch wordt ervaren, ongeacht of die klachten nu reëel zijn of niet.

* **HEEFT U ZICH ZORGEN GEMAAKT OVER UW LICHAMELIJKE GEZONDHEID?**

* **HEEFT U EEN LICHAMELIJKE ZIEKTE GEHAD OF EEN ARTS GERAADPLEEGD?**

2 - 3 Licht   Zo nu een dan een klacht of een uiting van bezorgdheid.

4 - 5 Matig   Frequente uitingen van bezorgdheid of overdrijven van bestaande ziekten.
Enige preoccupatie. Geen waan.

6 - 7 Ernstig   Preoccupatie met lichamelijke klachten OF somatische wanen.

2. ANGST

Subjectieve vrees, spanning, angst, paniek, of zorgen. Beoordeel alleen opmerkingen over subjectief beleven en niet op grond van waarneming. Deze wordt beoordeeld bij AGITATIE.

- * **HEEFT U ZICH ZORGEN GEMAAKT OF ANGSTIG GEVOELD?**
- * **TOLLEN ER VOORTDUREND NARE GEDACHTEN DOOR UW HOOFD?**
- * **HAD U LAST VAN EEN VERSNELDE HARTSLAG (OF TRANSPIREREN, TRILLEN OF HET GEVOEL TE STIKKEN)?**
- * **WEERHIELD HET U ERVAN UW NORMALE BEZIGHEDEN UIT TE VOEREN?**

2	Zeer licht	Uit het gevoel zich meer dan normaal zorgen te maken of enig ongemak als gevolg van het zich zorgen maken.
3	Licht	Maakte zich zorgen, maar kan zijn aandacht op andere dingen richten.
4	Matig	Maakte zich het grootste deel van de tijd zorgen en kan zijn aandacht niet op iets anders richten, maar geen achteruitgang in functioneren OF zo nu en dan angst met autonome bijverschijnselen maar geen achteruitgang in functioneren.
5	Vrij ernstig	Vaak angstaanvallen met autonome bijverschijnselen OF enige gebieden waarin patiënt door angst of door voortdurende zorgen disfunctioneert.
6	Ernstig	Meestal angstig met autonome begeleidingsverschijnselen OF vele gebieden waarin patiënt door angst of aanhoudend zich zorgen maken disfunctioneert.
7	Zeer ernstig	Aanhoudende angst met autonome bijverschijnselen OF patiënt disfunctioneert in de meeste gebieden als gevolg van angst en aanhoudend zich zorgen maken.

3. DEPRESSIE

Deze schaal omvat stemming: bedroefd zijn, ontevredenheid, anhedonie, en cognities: preoccupatie met deprimerende onderwerpen (kan zijn aandacht niet richten op de t.v. en gesprekken), hooploosheid, verlies van zelfrespect (ontevreden of walging van zichzelf). Laat vegetatieve symptomen zoals motorische vertraging of vroeg wakker worden buiten beschouwing.

* **HEEFT U ZICH ONGELUKKIG OF DEPRESSIEF GEVOELD?**

* **HOE VAAK WAS DAT?**

* **KUNT U UW AANDACHT OP PLEZIERIGER ONDERWERPEN RICHTEN ALS U DAT WILT?**

* **IS UW INTERESSE IN UW WERK, HOBBY'S, SOCIALE OF VRIJE TIJDSBEZIGHEDEN VERANDERD?**

* **HEEFT HET INVLOED GEHAD OP UW VERMOGEN OM UW NORMALE WERKZAAMHEDEN UIT TE VOEREN?**

2. Erg licht	Zegt zich meer bedroefd/ongelukkig/depressief dan normaal te voelen.
3. Licht	Zelfde als 2, maar kan zich er moeilijk van los maken.
4. Matig	Vaak perioden van zich bedroefd, ongelukkig, matig depressief te voelen, maar is met extra inspanning in staat te functioneren.
5. Vrij ernstig	Veelvuldige perioden van ernstige depressie OF enige gebieden waarin patiënt disfunctioneert als gevolg van de depressie.
6. Ernstig	Meestal ernstig depressief OF vele gebieden waarin de patiënt disfunctioneert als gevolg van depressie.
7. Zeer ernstig	Aanhoudende ernstige depressie OF de patiënt disfunctioneert in de meeste gebieden door depressieve wanen.

4. SCHULDGEVOELEN

Overbezorgdheid of wroeging over gedrag in het verleden. Beoordeel alleen datgene wat de patiënt er over zegt en veronderstel geen schuldgevoelens op grond van depressie, angst of neurotische afweer.

* **HEEFT U ZITTEN DENKEN OVER PROBLEMEN UIT HET VERLEDEN?**

* **HEEFT U DE NEIGING UWZELF VERWIJTEN TE MAKEN OVER DINGEN DIE IN HET VERLEDEN GEBEURD ZIJN?**

* **HEEFT U IETS GEDAAN WAAR U ZICH NOG STEEDS OVER SCHAAMT?**

2 - 3 Erg licht	Is er over bezorgd iemand of iets te kort gedaan te hebben. Zou de dingen graag anders gedaan hebben.
4 - 5 Matig	Preoccupatie met de dingen verkeerd te hebben gedaan of anderen benadeeld hebben door iets te doen of te hebben nagelaten.
6 - 7 Ernstig	Schuldwaan OF uitgesproken onredelijke zelfverwijten.

5. VIJANDIGHEID

Haat, minachting, strijdlust, bedreigingen, woordenstrijd, driftbuien, vernielingen van eigendommen, gevechten en andere uitingen van vijandige houding of gedrag. Baseer de beoordeling niet op veronderstelde neurotische afweer, angsten of somatische klachten. Laat een voorval van op zichzelf staande terechte woede-uitbarsting buiten beschouwing.

* **HOE KUNT U MET MENSEN OPSCHIETEN? (gezin, huisgenoten, collega's).**

* **BENT U DE LAATSTE TIJD PRIKKELBAAR GEWEEST?**

* **BENT U BETROKKEN GEWEEST BIJ WOORDENWISSELINGEN OF VECHTPARTIJEN?**

2	Erg licht	Prikkelbaar, knorrig.
3	Licht	Gaat een woordenstrijd aan, sarcastisch.
4	Matig	Bij verschillende gelegenheden manifest kwaad OF schreeuwde naar anderen.
5	Vrij ernstig	Heeft bedreigingen geuit, met de deuren geslagen of met dingen gegooid.
6	Ernstig	Heeft anderen aangevallen maar waarschijnlijk zonder letsel te veroorzaken; heeft bijvoorbeeld geslagen, geduwd OF eigendommen vernield, bijvoorbeeld door met meubilair te gooien of ramen in te gooien.
7	Zeer ernstig	Is anderen aangevallen met grote kans op letsel of heeft die ook daadwerkelijk toegebracht, zoals bijvoorbeeld een aanval met een hamer of een wapen.

6. ACHTERDOCHT

Duidelijk of geuit geloof dat andere personen hem benadeeld hebben of gehandeld hebben met de bedoeling hem te benadelen. Sluit achtervolging door bovennatuurlijke of andere niet-menselijke krachten of machten uit (bijvoorbeeld de duivel), tenzij dit subcultureel verklaarbaar is.

* **HEEFT U HET GEVOEL DAT ANDEREN HET OP U VOORZIEN HEBBEN?**

* **PROBEERT IEMAND U SCHADE TOE TE BRENGEN OF U OP EEN ANDERE MANIER DINGEN IN DE WEG TE LEGGEN?**

* **MAAKT U ZICH ZORGEN OVER IEMANDS BEDOELINGEN MET U?**

2 - 3 Licht	Lijkt op zijn hoede. Reageert niet op "persoonlijke" vragen. Beschrijft ervaringen waarbij andere personen hem schade berokkend hebben of dat wilden en die plausibel klinken. Patiënt denkt dat anderen publiekelijk om hem lachen of kritiek op hem hebben.
4 - 5 Matig	Zegt dat anderen over hem roddelen OF zegt dat anderen hem schade willen berokkenen. Lijkt niet aannemelijk mee.
6 - 7 Ernstig	Wanen. Praat over samenzwering van de Maffia, de FBI of anderen die zijn eten vergiften.

7. INHOUDELIJKE DENKSTOORNISSEN

Ongebruikelijke, vreemde, zonderlinge of bizarre gedachteninhoud. Beoordeel de mate van ongewoonheid, niet de mate van desorganisatie van de spraak. Wanen zijn uitingen van onlogische of onmogelijke gedachten. Betrek hierin gedachteninplanting, gedachtenonttrekking of gedachtenuitzending. Betrek hierbij ook grootheid-, somatische- en achtervolgingswanen, ook als ze elders beoordeeld worden.

* **HEEFT U HET GEVOEL GEHAD DAT U ONDER CONTROLE VAN IEMAND ANDERS OF EEN MACHT STOND?**

* **ZIJN ER DINGEN GEBEURD OF GEBEURTENISSEN GEWEEST DIE EEN SPECIALE BETEKENIS VOOR U HEBBEN?**

* **HEBBEN ZE HET OP TV OF IN DE KRANTEN OVER U GEHAD?**

* **IS ER IETS VREEMDS GEBEURD?**

* **HEEFT U EEN VERKLARING VOOR DE DINGEN DIE GEBEURD ZIJN?**
(Vraag naar voorbeelden en noteer die).

2	Erg licht	Betrekkingsideeën (mensen staren naar hem, lachen hem uit). Achtervolgingsgedachten (mensen behandelen hem slecht). Ongebruikelijk geloof in psychische krachten, geesten, UFO's. Zonder overtuiging. Enige twijfel.
3	Licht	Hetzelfde als bij 2 maar nu met volle overtuiging.
4	Matig	Waan is aanwezig maar er wordt niet sterk aan vastgehouden; het functioneren is niet gestoord OF ingekapselde waan met een volle overtuiging waarbij het functioneren niet gestoord is.
5	Vrij ernstig	Volledige waan (en) met enige preoccupatie aanwezig OF disfunctioneert in sommige gebieden als gevolg van waan(en).
6	Ernstig	Volledige waan(en) aanwezig waarbij veel preoccupatie OF disfunctioneert op vele gebieden door de waan (en).
7	Zeer ernstig	Volledige waan (en) aanwezig met bijna totale preoccupatie OF disfunctioneren op bijna alle gebieden als gevolg van waan (en).

8. ZELFOVERSCHATTING

Overtrokken eigendunk. Zichzelf overschattende overtuiging ongewone bekwaamheden, macht te hebben of een rijk of beroemd iemand te zijn. Beoordeel alleen datgene wat de patiënt zelf over zichzelf zegt en niet zijn gedrag.

* **HEEFT U EEN SPECIALE OPDRACHT OF MISSIE IN UW LEVEN?**

* **HEEFT U SPECIALE GAVEN OF BEKWAAMHEDEN?**

* **HEEFT U GEDACHT EEN RIJK OF BEROEMD IEMAND TE ZIJN?**

2 Erg licht	Voelt zich uitstekend en ontkent duidelijke problemen.
3 Licht	Overtrokken eigendunk.
4 Matig	Inadequate opschepperigheid; zegt "briljant" te zijn; denkt te weten hoe alles in elkaar zit.
5 Vrij ernstig	Zegt een groot musicus te zijn die weldra platen zal gaan opnemen of gauw gepatenteerde uitvindingen zal doen, maar niet met een waankarakter.
6 Ernstig	Aanspreken op bezit van speciale gaven met een waankarakter zoals ESP, miljoenen te bezitten, films gemaakt te hebben, machines uitgevonden te hebben, banen gehad te hebben waar over bekend is dat hij nooit als zodanig gewerkt heeft.
7 Zeer ernstig	Aanspraak op door God te zijn aangesteld de wereld te besturen, heeft invloed op de toekomst van de wereld, is Jezus Christus, President van de VS.

9. HALLUCINATIES

Verwoording van de perceptuele ervaringen zonder de daar bij behorende externe prikkels. Laat de preoccupatie met de inhoud buiten beschouwing als de mate van disfunctioneren als gevolg van hallucinaties wordt beoordeeld. Neem alleen de mate van disfunctioneren als gevolg van hallucinatoire ervaringen in aanmerking. Neem daarbij ook "Gedankenlautwerden" (het hardop horen van eigen gedachten) in aanmerking.

- * **HEEFT U GELUIDEN GEHOORD OF MENSEN DIE TEGEN OF OVER U SPRAKEN TERWIJL ER NIEMAND WAS?**

- * **HEEFT U VISIOENEN GEHAD OF DINGEN GEROKEN DIE NIET DOOR ANDEREN WERDEN WAARGENOMEN?**

- * **HEBBEN DEZE ERVARINGEN INVLOED GEHAD OP UW VERMOGEN UW DAGELIJKSE BEZIGHEDEN UIT TE VOEREN?**

2	Erg licht	Bij het uitrusten of voor het slapen gaan ziet hij dingen, hoort hij stemmen, geluiden of gefluister zonder externe prikkels, maar hij functioneert goed.
3	Licht	Hoort bij een helder bewustzijn niet-verbaal geuite geluiden of een gefluister. Heeft illusoire vervalsingen, ziet bijvoorbeeld gezichten in het donker maar functioneert goed.
4	Matig	Hallucinaties bij gelegenheid (1 - 3x) OF hallucinaties zijn aanwezig maar het functioneren wordt er niet door beïnvloed.
5	Vrij ernstig	Hallucineert dagelijks OF disfunctioneert in sommige gebieden als gevolg van hallucinaties.
6	Ernstig	Hallucineert verschillende keren per dag OF disfunctioneert in vele gebieden als gevolg van hallucinaties.
7	Zeer ernstig	Hallucineert de hele dag door OF disfunctioneert in de meeste gebieden als gevolg van hallucinaties.

10. DESORIËNTATIE

Begrijpt situaties of boodschappen niet. Verward met betrekking tot plaats, tijd of persoon.

(Bij verdenking van desoriëntatie):

* **MAG IK U EEN PAAR STANDAARDVRAGEN STELLEN DIE WE AAN IEDEREEN VRAGEN?**

* **HOE OUD BENT U?**

* **WELKE DAG IS HET VANDAAG?**

* **HOE HEET DIT CENTRUM?**

2 - 3 Licht   Is soms in de war, verbijsterd, of licht verward.

4 - 5 Matig   Lijkt met betrekking tot eenvoudige dingen in de war. Heeft moeite zaken te onthouden of mensen te herkennen. Licht gedesoriënteerd in plaats of tijd.

6 - 7 Ernstig   Uitgesproken desoriëntatie in plaats, tijd en persoon.

SCOOR DE ITEMS 11 - 18 EN 23 EN 24 OP BASIS VAN GEOBSERVEERD GEDRAG EN SPRAAK.

19. SUÏCIDALITEIT

De geuite wens, voornemen of gedrag om zichzelf te verwonden of te suïcideren.

* **HEEFT U HET GEVOEL GEHAD DAT HET LEVEN NIET DE MOEITE WAARD WAS OM GELEEFD TE WORDEN?**

* **HEEFT U ER AAN GEDACHT ER EEN EIND AAN TE MAKEN?**

(Als "ja"): **HOE STELDE U ZICH DAT VOOR? en/of: HEEFT U HET WERKELIJK GEPROBEERD**

2	Erg licht	Zo nu en dan het gevoel er genoeg van te hebben te leven. Geen manifeste suïcidale gedachten.
3	Licht	Zo nu en dan suïcidale gedachten zonder een specifieke bedoeling of plan OF denk beter af te zijn als hij dood is.
4	Matig	Veelvuldig suïcidale gedachten zonder specifieke bedoeling of plan.
5	Tamelijk ernstig	Veel suïcidale fantasieën met verschillende methoden. Overweegt mogelijk serieus een bepaalde poging te doen doch zonder tijdsplanning of uitgewerkt plan, OF impulsieve niet dodelijke suïcide poging of wetend dat hij gered zal worden.
6	Ernstig	Wil zichzelf suïcideren. Zoekt naar geschikte middelen en tijd. OF een in medische zin risicovolle suïcidepoging waarbij de patiënt weet dat hij misschien gered wordt.
7	Zeer ernstig	Specifiek suïcideplan en bedoeling (zegt bijvoorbeeld: Zodra.....zal ik het op ....manier doen.) OF een suïcidepoging welke gekenmerkt werd door een plan waarvan de patiënt dacht dat het dodelijk was of een poging op een afgelegen plaats.

20. ZELFVERWAARLOZING

Zelfverzorging, uiterlijk of eetgedrag voldoen niet aan gebruikelijke verwachtingen, beneden sociaal geaccepteerde normen, of levensbedreigend.

* **HOE IS HET MET UW EETGEWOONTEN?**

* **HOE VAAK EET U PER DAG?**

* **WAT EET U PER MAALTIJD?**

* **SLAAT U WELEENS EEN MAALTIJD OVER?**

* **BESTEEDT U VEEL TIJD AAN KLEDING EN ZELFVERZORGING?**

2 Erg licht	Zelfverzorging, uiterlijk voldoen duidelijk niet aan de gebruikelijke verwachtingen. Bijvoorbeeld: hemd uit de broek, knopen niet vast gemaakt.
3 Licht	Zelfverzorging en uiterlijk laten veel te wensen over. Bijvoorbeeld wanordelijke en besmeurde kleding, ongekamde haren.
4 Matig	Zelfverzorging en uiterlijk voldoen niet aan sociale normen. Bijvoorbeeld: grote gaten in kleding, stinkende adem, ongekamd en vet haar.
5 Tamelijk ernstig	Sporadische en slechte zelfverzorging; eet onregelmatig en slecht. Bijvoorbeeld: stinkt ernstig, eet alleen patat.
6 Ernstig	Zelfverzorging en eetgewoonten mogelijk levensbedreigend. Bijvoorbeeld: eet en wast zich alleen als hij er op gewezen wordt.
7 Zeer ernstig	Zelfverzorging en eetgewoonten levensbedreigend. Eet en verzorgt zichzelf niet.

21. BIZAR GEDRAG

Verhalen over vreemd, ongewoon of crimineel gedrag in verband met psychose. Niet beperkt tot de interviewsituatie. Sluit maniërismen, catatonie en bizarre verbalisaties uit.

* **HEEFT IEMAND WELEENS EEN OPMERKING GEMAAKT OVER UW GEDRAG OF GEWOONTES?**

* **VERZAMELT U DINGEN?**

* **BENT U OM EEN OF ANDERE REDEN NOG IN AANRAKING MET DE POLITIE GEWEEST?**

2	Zeer licht	Enigszins vreemd gedrag, zoals bijvoorbeeld hamsteren, het in huis dragen van handschoenen.
3	Licht	Vreemd gedrag. Bijvoorbeeld het in het openbaar hardop praten, het geen adequaat oogcontact maken als hij met anderen praat.
4	Matig	Tamelijk ongebruikelijk. Bijvoorbeeld bizarre kleding of make-up, het "preken" voor vreemden, in het openbaar in de lucht staren, verzamelen van afval.
5	Tamelijk ernstig	Zeer ongebruikelijk. Bijvoorbeeld het doelloos door straten lopen; het eten van dingen welke geen voedsel zijn, opschudding veroorzaken door te gaan staan staren.
6	Ernstig	Ongewone kleine overtredingen zoals het verkeer regelen, publiekelijk naakt rondlopen, het waarschuwen van de politie mbt ingebeelde misdaden.
7	Zeer ernstig	Ongewone ernstige misdrijven, zoals het aansteken van vuur, asociale diefstal, het op een bizarre manier en om bizarre redenen kidnappen.

22 VERHOOGDE STEMMING

Een uitgesproken, aanhoudend en overdreven gevoel zich goed te voelen, opgewektheid, euforie (hetgeen een pathologische stemming inhoudt), optimisme die niet in verhouding staan tot de omstandigheden. Leid geen verhoogde stemming af uit alleen hyperactiviteit of uitspraken die alleen van grootheidsideeën getuigen.

* **HEEFT U ZICH HEEL ERG OPGEWEKT EN IN DE ZEVENDE HEMEL GEVOELD ZONDER ENIGE REDEN?**

* **TE OPGEWEKT OM HET NOG GEZOND TE KUNNEN NOEMEN?**

* **HOE LANG DUURDE DAT?**

2	Zeer licht	Lijkt gewoon gelukkig, opgewekt zonder reden.
3	Licht	Enkele onverklaarbare gevoelens van welbevinden.
4	Matig	Vertoont soms overdadige of niet reële gevoelens van zich goed voelen, opgewektheid, vertrouwen of optimisme welke <u>niet in verhouding staan tot de omstandigheden</u> . Kan vaak grappen maken, glimlachen, giechelen of te enthousiast zijn OF verscheidene keren uitgesproken verhoogde stemming of euforie.
5	Tamelijk ernstig	Veel verhalen over buitensporige of niet reële gevoelens van welbevinden of optimisme die <u>niet in verhouding staan</u> tot de omstandigheden. Kan zeggen zich "boven Jan" te voelen, dat "alles op zijn plaats valt"; of "beter dan ooit te voren", OF verschillende voorbeelden van uitgesproken verhoogde stemming of euforie.
6	Ernstig	Stemming is gedurende bijna het hele interview duidelijk verhoogd en niet adequaat met betrekking tot inhoud, OF veelvuldige malen een uitgesproken verhoogde stemming met euforie.
7	Zeer ernstig	Lijkt bijna geïntoxiceerd, lacht, maakt grappen, giechelt, constant eufoor gevoel onkwetsbaar te zijn, dit alles niet in overeenstemming met de omstandigheden.

11. FORMELE DENKSTOORNISSEN

De mate waarin de spraak verward, onsamenhangend of gedesorganiseerd is. Beoordeel het niet betrokken zijn op het onderwerp, wijdlopiegheid, plotselinge veranderingen in het gespreksonderwerp, incoherentie, ontsporing, Sperrungen, neologismen en andere spraakafwijkingen. Beoordeel niet de inhoud van datgene wat gezegd wordt. Ga uit van de eerste 15 minuten van het interview.

2	Zeer licht	Vreemd gebruik van woorden, verhoogd associatief.
3	Licht	Het is wat moeilijk datgene wat gezegd wordt te volgen of te begrijpen als gevolg van plotselinge veranderingen van onderwerp.
4	Matig	Gesprek is moeilijk te begrijpen ten gevolge van vaak optredende wijdlopiegheid, veranderingen van onderwerp en niet op het onderwerp betrokken zijn, OF 1 - 2 voorbeelden van ernstige disfunctie, bijvoorbeeld: incoherentie, ontsporing, neologismen, Sperrungen.
5	Vrij ernstig	Datgene wat gezegd wordt is meestal moeilijk te begrijpen als gevolg van bijna voortdurend optredende wijdlopiegheid, niet op het onderwerp betrokken zijn, of veranderingen van onderwerp OF 3 - 5 voorbeelden van ernstige disfunctie.
6	Ernstig	Datgene wat gezegd wordt is meestal niet te volgen als gevolg van ernstige disfuncties.
7	Zeer ernstig	Tijdens het gehele interview is datgene wat gezegd wordt niet te volgen.

12 OPWINDING

Verhoogde emotionaliteit, verhoogde emotionele aanspreekbaarheid, impulsiviteit.

2 - 3 Licht	Verhoogde emotionaliteit. Lijkt gespannen, alert.
4 - 5 Matig	Reageert met verhoogde intensiteit op de meeste prikkels, of ze nu relevant zijn of niet. Korte aandachtsspanne.
6 - 7 Ernstig	Uitgesproken overreageren op alle prikkels met een niet adequate intensiteit, rusteloosheid, impulsiviteit. Kan niet tot rust komen of kan niet met een opgave bezig blijven.

13 MOTORISCHE RETARDATIE

Verlies van energie die blijkt uit verlangzaamde bewegingen en spraak, afgenomen spiertonus en verminderde hoeveelheid bewegingen. Beoordeel alleen op grond van het geobserveerde gedrag van de patiënt. Beoordeel niet op grond van wat de patiënt zelf zegt over zijn eigen energie.

2 - 3 Licht	Opmerkelijk vertraagde of verminderde hoeveelheid beweging of spraak in vergelijking met andere personen.
4 Matig	Sterk vermindering of traagheid in beweging en spraak.
5 Vrij ernstig	Spreekt of beweegt zelden spontaan
6 Ernstig	Beweegt of spreekt niet tenzij hij wordt opgepord of aangespoord.
7 Zeer ernstig	Stuporeus, catatoon.

14. AFFECTVLAKHEID

Achteruitgang in gevoelsmatige expressiviteit van gezicht, stem en gebaren. Opmerkelijke onverschilligheid of vlakheid, zelfs als pijnlijke onderwerpen ter sprake komen.

2 - 3 Licht	Enige achteruitgang van normale gevoelsmatige responsiviteit.
4 Matig	Gevoelsmatige uiting sterk afgenomen; lacht, glimlacht of reageert bijvoorbeeld niet met gevoel als tijdens het interview pijnlijke onderwerpen ter sprake worden gebracht, met uitzondering van 2 of 3 keren.
5 Vrij ernstig	Gevoelsmatige uitingen zeer sterk afgenomen. Lacht, glimlacht of reageert niet gevoelsmatig als tijdens het interview pijnlijke onderwerpen ter sprake worden gebracht, met uitzondering van maximaal een keer.
6 Ernstig	Mechanische spraak, gebaren en uitdrukking.
7 Zeer ernstig	Bevroren uitdrukking en vlakke spraak. Toont geen gevoel.

15. AGITATIE

Observeerbare lichamelijke en motorische uitingen van gespannenheid, "zenuwen" en agitatie. Datgene wat de patiënt zelf zegt over ervaringen van gespannenheid dienen bij het item "ANGST" beoordeeld te worden.

2 - 3 Licht	Lijkt gespannen. Gespannen lichaamshouding, nerveuze onnodige bewegingen, maniërismen.
4 - 5 Matig	Lijkt angstig. Bevreesde uitdrukking, trillen, rusteloos.
6 - 7 Ernstig	Voortdurend geagiteerd, ijsberen, handenwringend.

16. GEMANIËREERDHEID

Ongewoon en bizar gedrag, stereotiepe bewegingen of gebaren of houdingen die duidelijk ongemakkelijk en niet op zijn plaats zijn. Laat duidelijke neveneffecten van medicatie buiten beschouwing.

2 - 3 Licht	Excentrieke of vreemde maniërismen of gedrag die normale personen moeilijk kunnen plaatsen. Bijvoorbeeld: grimassen en aan dingen plukken.
4 - 5 Matig	Maniërismen of catatoon gedrag die 5 seconden of meer worden volgehouden en die de patiënt in een mensenmassa vreemd of gek doen lijken.
6 - 7 Ernstig	Catatoon gedrag, wrijven, intensief schommelen, foetale houding aannemen, vreemde rituelen die de patiënt's aandacht en gedrag domineren.

17. NEGATIVISME

Weerstand, onvriendelijkheid, weezin of gebrek aan bereidheid mee te werken aan het interview. Beoordeel alleen oncoöperatief gedrag tijdens het interview en geen negativisme ten aanzien van familieleden.

2 - 3 Licht	Ergernis over het interview of heeft bezwaren om bepaalde vragen te beantwoorden maar gaat zonder protest akkoord.
4 - 5 Matig	Openlijke weerstand of negativistisch maar werkt uiteindelijk mee.
6 - 7 Ernstig	Weigert medewerking. Fysiek weerstreven.

18. AUTISME

Verminderde gevoelsmatige betrokkenheid van de patiënt tijdens het interview. Gebruik uw eigen gevoel met betrekking tot de aanwezigheid van een "onzichtbare" muur tussen de patiënt en anderen in de interviewsituatie.

2 - 3 Licht	Niet geïnteresseerd, maar reageert als hij benaderd wordt.
4 - 5 Matig	Lijkt gevoelsmatig contact in het interview meestal te vermijden. Antwoordt zo kort mogelijk.
6 - 7 Ernstig	Vermijdt actief deelname. Reageert niet, of reageert enkel met ja- en nee-antwoorden. Kan weggaan als er tegen hem gesproken wordt of helemaal niet reageren.

TOEGEVOEGDE SCHALEN

23. MOTORISCHE ONRUST

Toename van energie zoals blijkt uit toegenomen beweging en/of snelle spraak.

(Opmerking: Ga bij deze beoordeling uit van een periode van 15 minuten waarin deze symptomen het sterkst aanwezig waren).

2	Zeer licht	Enige rusteloosheid, moeite met stilzitten, levendige gezichtsuitdrukkingen, of enigszins op de praatstoel.
3	Licht	Bij gelegenheid nogal rusteloos, duidelijke toename in motorische activiteit, levendige gebaren, 1 - 3 korte momenten van spreekdrang.
4	Matig	Erg rusteloos als hij zit, gejaagd, excessieve gezichtsuitdrukkingen of niet productieve en herhaalde bewegingen met handen en voeten. Veel spreekdrang, tot ongeveer 50% van de tijd van het interview.
5	Tamelijk ernstig	Vaak rusteloos, gejaagd. Vele malen excessieve of niet-productieve en grove herhaalde bewegingen. Het merendeel van de tijd in beweging. Veelvuldige spreekdrang, moeilijk te onderbreken. Staat bij 1 - 2 gelegenheden op om te gaan ijsberen.
6	Ernstig	Excessieve grove motorische activiteit, luid trommelen, luidruchtig etc. tijdens bijna het hele interview. Voortdurende spreekdrang met alleen een paar pauzes. Het spreken kan alleen met veel moeite onderbroken worden. Staat bij 3 - 4 gelegenheden op om te gaan ijsberen.
7	Zeer ernstig	Constant excessief motorische activiteit tijdens het hele interview, bijvoorbeeld: voortdurend ijsberen, voortdurende spreekdrang zonder pauzes, de geïnterviewde kan alleen kort onderbroken worden en er kan nauwelijks relevante informatie verkregen worden.

24. AFLEIDBAARHEID

De mate waarin de geobserveerde spraak- en gedragssequenties onderbroken worden door minimale externe stimuli. Betrek in de beoordeling ook afleidbaarheid als gevolg van de intrusies van visuele- en auditieve hallucinaties. De aandacht van de genterviewde kan afgeleid worden door lawaai in de aangrenzende kamer, boeken op de boekenplanken, kleding van de interviewer etc. Laat de preoccupatie als gevolg van wanen of andere gedachten buiten beschouwing.

2	Zeer licht	Kan zich in het algemeen richten op de vragen van de interviewer met uitzondering van 1x afgeleid zijn, afleiding of inadequaat aandachtsverlies van korte duur als gevolg van een lichte externe distractie in een periode van 15 minuten.
3	Licht	Zelfde als boven maar nu gebeurt het 2 maal in een tijdsbestek van 15 minuten.
4	Matig	Is (ongeveer) 1/4 deel van de tijd afgeleid als gevolg van rondkijken of het reageren op irrelevante stimuli in de kamer of uit de omgeving.
5	Tamelijk ernstig	Zelfde als hierboven maar nu voor 1/3 van de tijd en het interfereert met de begripelijkheid van datgene wat gezegd wordt.
6	Ernstig	Zeer moeilijk het interview af te nemen of het over een onderwerp te hebben als gevolg van preoccupatie met onbelangrijke en irrelevant stimuli gedurende 50% van de tijd of datgene wat gezegd wordt is onbegrijpelijk omdat de aandacht snel wisselt tussen verschillende irrelevante externe stimuli en de vragen van de interviewer.
7	Zeer ernstig	Het is onmogelijk het interview af te nemen als gevolg van preoccupatie met onbelangrijke en irrelevante externe stimuli.

KORTE PSYCHIATRISCHE BEOORDELINGSSCHAAL (BPRS-E)

(Vertaling en bewerking: P. Dingemans)

-

NAAM VAN DE PATIËNT: ..... OPNAME .....

INTERVIEWER ..... DATUM BEOORDELING.....

-

BEOORDEEL ITEMS 1-10, 19-22 OP GROND VAN DAT WAT DE PATIËNT ER ZELF OVER ZEGT

In dit interview wordt de aanwezigheid en ernst van 24 symptomen gescoord op een 7-puntsschaal die loopt van “niet aanwezig” tot “zeer ernstig”. Omcirkel dat schaalankerpunt dat de huidige conditie van de patiënt het beste weergeeft. Als een symptoom niet beoordeeld wordt, omcirkel dan: NB (Niet Beoordeeld).

	NB	1	2	3	4	5	6	7
	Niet beoordeeld	Niet aanwezig	Zeer licht	Licht	Matig	Tame-lijk ernstig	Ern-stig	Zeer ern-stig
1. BEZORGDHEID OVER DE LICHAMELIJKE TOESTAND	NB	1	2	3	4	5	6	7
2. ANGST	NB	1	2	3	4	5	6	7
3. DEPRESSIE	NB	1	2	3	4	5	6	7
4. SCHULDGEVOELEN	NB	1	2	3	4	5	6	7
5. VIJANDIGHEID	NB	1	2	3	4	5	6	7
6. ACHTERDOCHT	NB	1	2	3	4	5	6	7
7. INHOUDELIJKE DENKSTOORNISSEN	NB	1	2	3	4	5	6	7
8. ZELFOVERSCHATTING	NB	1	2	3	4	5	6	7
9. HALLUCINATIES	NB	1	2	3	4	5	6	7
10. DESORIËNTATIE	NB	1	2	3	4	5	6	7
19. SUÏCIDALITEIT	NB	1	2	3	4	5	6	7
20. ZELFVERWAARLOZING	NB	1	2	3	4	5	6	7
21. BIZAR GEDRAG	NB	1	2	3	4	5	6	7
22. VERHOOGDE STEMMING	NB	1	2	3	4	5	6	7

BEOORDEEL ITEMS 11 - 24 OP GROND VAN OBSERVATIE VAN GEDRAG EN SPRAAK

	NB	1	2	3	4	5	6	7
	Niet beoordeeld	Niet aanwezig	Zeer licht	Licht	Matig	Tame-lijk ernstig	Ern-stig	Zeern-stig
11. FORMELE DENKSTOORNISSEN	NB	1	2	3	4	5	6	7
12. OPWINDING	NB	1	2	3	4	5	6	7
13. MOTORISCHE RETARDATIE	NB	1	2	3	4	5	6	7
14. AFFECTVLAKHEID	NB	1	2	3	4	5	6	7
15. AGITATIE	NB	1	2	3	4	5	6	7
16. GEMANIËREERDHEID	NB	1	2	3	4	5	6	7
17. NEGATIVISME	NB	1	2	3	4	5	6	7
18. AUTISME	NB	1	2	3	4	5	6	7
23. MOTORISCHE ONRUST	NB	1	2	3	4	5	6	7
24. AFLEIDBAARHEID	NB	1	2	3	4	5	6	7

